

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о.декана факультету
міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

” _____ 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма «Міжнародні фінанси»

Вид дисципліни: за вибором

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії І.В.Шкодїна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

_____ (підпис) Ірина ДЕРІД
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи)
«Міжнародні фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ (підпис) Ірина ШКОДІНА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1.

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ (підпис) Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування» складена відповідно до освітньо-професійної програм «Міжнародні фінанси» підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування компетенцій з питань бізнес-планування основних напрямків діяльності підприємства, озброєння майбутніх фахівців міжнародного бізнесу сучасною науковою методологією, передбачення економічних наслідків управлінських рішень, та їх обґрунтування на підставі використання принципів і методів планування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК17. Здатність розуміти технології прийняття рішень в області міжнародних фінансів, використовувати набуті теоретичні знання для розробки ефективних стратегій та тактик поведінки суб'єктів господарювання в складному міжнародному фінансовому середовищі;

ФК 18. Здатність оцінювати ризики в міжнародній фінансовій діяльності та управляти ними; використовувати сучасні механізми забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

ФК 20. Здатність використовувати базові знання й практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання міжнародного фінансового ринку.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
6-й	
Лекції	
30 год.	
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	- год.
Лабораторні заняття	
-- год.	- год.

Самостійна робота	
45 год.	
Індивідуальні завдання	
Контр робота (15 годин із самост.роботи)-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища. Додаткові програмні результати навчання для бакалавра за освітньо-професійною програмою

ПРН28. Знати особливості здійснення міжнародної фінансової, операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, знання методів оптимізації фінансової діяльності суб'єктів господарювання на міжнародному ринку.

ПРН29 Уміти використовувати сучасні методи управління корпоративними фінансами для вирішення стратегічних завдань учасників міжнародних економічних відносин

ПРН30. Аналізувати сучасний стан фінансової системи України та шляхи її інтеграції в міжнародну фінансову систему.

2. Тематичний план дисципліни

Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємствах міжнародного бізнесу

Сутність та особливості міжнародного бізнесу. Імперативи розвитку міжнародного бізнесу. Тенденції розвитку міжнародного бізнесу. Вплив російсько-української війни на міжнародний бізнес.

Зміст та предмет бізнес-планування діяльності підприємства. Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Економічні параметри підприємства (активи, пасиви, витрати виробництва, дохід, прибуток).

Методологія планування на підприємствах міжнародного бізнесу. Функції та цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Програмне забезпечення процесу бізнес-планування

(COMFAR (the Computer Model for Feasibility Analysis and Reporting), Project Expert, MS Project, Primavera SureTrack, LivePlan, Bizplan, Business Plan PL, Business Plan Pro).

Тема 2. Система планів підприємства

Види планування та їх взаємозв'язок. Принципи бізнес-планування. Сутність стратегічного планування. Стратегічне управління як функція управління. Типи стратегічного планування та їх особливості.

Визначення місії підприємства. Цілі організації та їх характеристика. Цілі як орієнтир стратегічного планування. Постановка цілей по SMART – приклади, критерії. Системний підхід у стратегічному плануванні. Вибір стратегії розвитку. Загальні стратегії розвитку, напрями та методи. Етапи стратегічного планування. Система показників стратегічного планування. Стратегічний аналіз на підприємстві. Організація реалізації стратегічних планів. Організація контролю стратегічних планів.

Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану

Основні етапи формування бізнес-плану. Визначення мети бізнес-плану. Збір інформації. Інформаційна база. Вибір структури бізнес-плану. Стислий бізнес-план. Повний та оперативний бізнес-план.

Структура бізнес плану. Міжнародні стандарти до бізнес-плану. Форма бізнес-плану в Україні. Вимоги до написання бізнес-плану: вимоги до оформлення його як документу та вимоги до його структури і змісту основних розділів. Послідовність розробки бізнес-плану.

Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)

Поняття конкуренції та конкурентоспроможності. Механізм конкуренції. Основні складові конкурентного середовища. Види конкурентного середовища. Модель п'яти сил конкуренції Портера. SWOT та SNW- аналіз. Схеми аналізу профілю конкурента. Конкурентні війни. Опис базових галузевих параметрів. Інвестиційна привабливість галузі.

Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг). Конкурентоспроможність товару (послуги). Методи оцінки конкурентоспроможності товару (послуги): аналітична та графічні. Теорія блакитного океану.

Дослідження та аналіз ринку збуту продукції (послуг). Сегментація ринку та її методи. Методи прогнозування обсягів реалізації продукції (надання послуг). Конкурентні стратегії підприємства (стратегії бізнесу)

Тема 5. Маркетинг-план

Логіка розроблення плану маркетингової діяльності. Сутність та види маркетингових досліджень. Маркетингова товарна політика. Планування нових товарів.

Оцінка привабливості ринкових сегментів. Матриця Бостонської консультативної групи. Багатофакторна портфельна матриця «Мак-Кінсі» «привабливість-конкурентоспроможність». Матриця АДЛ (фірми Артура Д.Літла).

Стратегії маркетинг. Цінові стратегії. Інтернет-маркетингові стратегії. Методи визначення ефективності маркетингових стратегій. Маркетингова політика комунікацій. Реклама в туризмі: сутність, функції та види.

Тема 6. Виробничий план

Цілі та завдання виробничого плану. Структура виробничого плану. Ресурсні обмеження. Витрати: сутність а їх види. Калькуляція собівартості продукції (послуги). Прогнози виробництва: песимістичний, оптимістичний, найбільш ймовірний. Виробничі потужності.

Виробнича програма підприємства. Взаємозв'язок процесу виробництва з ризиками. Індикативні параметри виробничої програми. Особливості формування виробничої програми в індустрії гостинності. Виробничі потужності, матеріально-технічний, кадровий потенціал. Оптимізація виробничої програми. Програм для планування виробництва (GMS Рітейл (gms office tools), Торгсофт, РемОнлайн, УкрСклад, HugeProfit, Blue Yonder Demand Planning, Kinaxis RapidResponse, SAP B1, IT Enterprise, Microsoft Dynamics NAV, A5 ERP, ISPro (IC-ППО), Oracle E-Business Suit, ERP Perfectum ТВ ін).

Тема 7. Організаційний план

Основні цілі та завдання організаційного плану. Організаційно-правові форми підприємств. Структура організаційного плану.

Сутність та види організаційних структур: лінійні, функціональні та дивізійні. Сучасні організаційні структури. Мережеві структури.

Значення людського фактора в управлінні підприємством. Мотивація праці персоналу. Теорії мотивації. Особливості мотивації персоналу в міжнародному бізнесі.

Тема 8. Оцінка ризиків

Поняття ризику та невизначеності. Сутність та види ризиків. Класифікація ризиків за походженням та середовищем виникнення.

Теоретичні основи управління ризиками. Етапи управління економічними ризиками. Методи управління ризиками. Структура та цілі розроблення розділу «Аналіз потенційних ризиків».

Оцінка та формування моделі управління ризиками на підприємстві. Підходи до управління ризиками. Організація процесу управління ризиками на підприємствах туристичного бізнесу. Шляхи мінімізації ризику на підприємствах міжнародного бізнесу. Вплив інфляції на оцінку рівні ризику. Страхування ризиків.

Тема 9. Фінансовий план

Значення та зміст фінансового плану. Основні завдання розділу «Фінансовий план». Прогнозування фінансових результатів. Побудова моделі грошових потоків. Дисконтування.

Оцінка фінансового стану підприємства. Фінансовий стан як система взаємопов'язаних елементів. Інформаційна база для оцінювання фінансового стану підприємства. Класифікація і загальний порядок розрахунку основних показників фінансового стану підприємства. Фінансові коефіцієнти. Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Особливості проведення аналізу інвестиційної привабливості підприємства туристичної галузі. Фактори інвестиційної привабливості підприємства. Методи оцінки ефективності інвестицій суб'єктів господарювання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д	с. р.		л	п	лаб .	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємствах МБ	10	4	2			4						
Тема 2. Система планів підприємства	7	2	2			3						
Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану	7	2	2			3						

Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)	10	4	2			4						
Тема 5. Маркетинг-план	9	4	2			3						
Тема 6. Виробничий план	6	3				3						
Тема 7. Організаційний план	7	3	1			3						
Тема 8. Оцінка ризиків	9	4	2			3						
Тема 9. Фінансовий план	10	4	2			4						
Контрольна робота	15					15						
Усього годин	90	30	15			45						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність бізнес-планування та особливості його здійснення на підприємстві МБ	2
2.	Тема 2. Система планів підприємства	2
3.	Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану	2
4.	Тема 4. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги продукції (послуг)	2
5.	Тема 5. Маркетинг-план	2
6.	Тема 7. Організаційний план	1
7.	Тема 8. Оцінка ризиків	2
8.	Тема 9. Фінансовий план	2
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість год.д.ф.н.
1.	Підготовка студентами доповідей з теми 1. Підготовка аналітичних доповідей «Вплив COVID19 на міжнародний бізнес», «Стратегії провідних суб'єктів МБ в умовах війни». Дискусія щодо специфічних особливостей бізнес-планування в МБ.	4
2.	Підготовка доповідей студентами з теми 2. Система планів підприємства	3
3.	Підготовка студентами виступів з теми 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану	3
4.	Підготовка студентами доповідей з теми 4. Дискусія «Причини невдачі нової продукції на ринку» (на конкретних прикладах), «Стратегія червоного океану проти стратегії блакитного океану», «Від прямої конкуренції до створення блакитного океану».	4

5.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 5. Презентація проектів «Вихід нової компанії на ринок». Обговорення «Які альтернативні системи розподілу може використати фірма для збуту своїх послуг?».	3
6.	Підготовка студентами доповідей з теми 6. Виробничий план	3
7.	Підготовка студентами аналітичних доповідей з теми 7 Організаційний план. Презентація групового проекту «Мотивація праці персоналу»	3
8.	Підготовка студентами виступів з теми 8. Оцінка ризиків. Розв'язання задач.	3
9.	Підготовка студентами доповідей з теми 9. Дискусія «Фіноблік в ресторані: що обрати (ФОП + юр.особа)», «Нові правила РРО для закладів громадського харчування». Розв'язання задач.	4
10.	Контрольна робота (складання бізнес-плану)	15
	Разом	45

6. Індивідуальні завдання

1 контрольна робота - 15 годин на підготовку до неї зі складу самостійної роботи.

Індивідуальне завдання складається із підготовки здобувачем власного бізнес-плану згідно форми, затвердженою наказом міністерства економіки України від 06.07.2022 № 1969 (зі змінами).

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані бізнес-плани мають бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями здобувачів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел або статистичних даних, списування, втручання в роботу здобувачів інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. **Виявлення ознак академічної недоброчесності в бізнес-плані здобувача є підставою для її незарахування чи нижчої оцінки** залежно від масштабів плагіату, що регламентовано Положенням Університету.

7.Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються три групи методів :

словесні – розповідь, пояснення, бесіда, лекція, дискусія, робота з книгою – при опануванні здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, визначенні дискусійних питань, встановленні переваг та недоліків використання тих чи інших інформаційних систем і технологій;

наочні – демонстрація реальних інформаційних систем і технологій у фінансах, що можуть використовуватися здобувачами вищої освіти під час виконання ним фахових завдань в практичній діяльності, ілюстрація запропонованого матеріалу схемами, графіками, мультимедійними презентаціями – для візуалізації запропонованого теоретичного матеріалу;

практичні – розв'язання практичних задач та кейсів – для формування вмінь і навичок, логічного завершення ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу навчальної дисципліни.

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Бізнес-планування»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання
ПРН1.	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення,	Лекція, розв'язання практичних задач та кейсів, демонстрація	Оцінювання усних відповідей на

	усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	реальних прикладів щодо вирішення практичних завдань	семінарських заняттях, тестів
ПРН2.	Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.	Бесіда, пояснення, розповідь, робота з книгою	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Лекція, розв'язання практичних задач та кейсів	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях
ПРН8.	Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції	Дискусія, демонстрація реальних інформаційних систем і технологій у фінансах	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН9.	Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН10.	Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН14.	Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.	Лекція, дискусія щодо доповідей за темами семінарських занять	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів

ПРН18.	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН23.	Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН25.	Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.	Бесіда, пояснення, розповідь, робота з книгою	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, презентація
ПРН26.	Здійснювати вибір та використовувати відповідні методи та інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких структур, розробляти бізнес-план, застосовувати інноваційні підходи.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань
ПРН 27.	Розуміти основні поняття і закони міжнародного бізнесу, а також особливості його організації, обирати методи здійснення міжнародного бізнесу в умовах невизначеності.	Розповідь, пояснення, лекція, робота з нормативно-правовими актами й довідковими матеріалами	Оцінювання усних відповідей на семінарських (практичних) заняттях, тестів
ПРН28.	Знати особливості здійснення міжнародної фінансової, операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, знання методів оптимізації фінансової діяльності суб'єктів господарювання на міжнародному ринку.	Дискусія, демонстрація реальних інформаційних систем і технологій у фінансах	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, презентація результатів виконання практичних завдань

ПРН29	Уміти використовувати сучасні методи управління корпоративними фінансами для вирішення стратегічних завдань учасників міжнародних економічних відносин	Розповідь, пояснення, лекція, робота з нормативно-правовими актами й довідковими матеріалами	Оцінювання усних відповідей на семінарських (практичних) заняттях, тестів
ПРН30.	Аналізувати сучасний стан фінансової системи України та шляхи її інтеграції в міжнародну фінансову систему.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використанням сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою статей, тез доповідей, есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу, публікацією чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування, написання есе, рефератів тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі **екзамену**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінки опитування, контрольних робіт на семінарських заняттях

“5” балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді не тільки на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників, але й використати додатковий матеріал (монографії, наукові статті, звіти компаній, статистична інформація тощо). Студент повинен знати як саме здійснюється бізнес-планування, здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України стосовно бізнесу.

“4” бали свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми, вміє використовувати бізнес інструментарій. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“3” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“2-0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,8” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та есе.

2 балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

3 бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем

1 бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

0 бал виставляється студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Підсумкова оцінка на семінарському занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Шкала балів за видами робіт

№	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка	Примітка
1	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2	Тестування	0-1	За одне правильно виконане завдання
3	Аналітично-пошукове завдання, есе	0-2	За один виступ

Критерії оцінки екзамену

Екзаменаційна робота складається із:

- 20 тестів – 1 бал за вірну відповідь (20 балів)

- 2 аналітично-пошукових завдання (10 балів кожен).

10-9 балів - всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

8-7 балів - повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичної роботи.

6-5 балів - знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті.

4-3 балів - прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

0 – 2 балів - відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Критерії оцінювання бізнес-плану

Критерій оцінки	Бал оцінювання	Бали
Мотивація та реалізація запропонованого проекту	низький рівень	0
	задовільний рівень	1
	достатній рівень	2
	високий рівень	3
Чітке розуміння бізнес-плану	низький рівень	0
	задовільний рівень	1
	достатній рівень	2
	високий рівень	3
Чітке розуміння маркетингового плану (вибір цільового ринку, опис УТП, розвиток продажів, канали збуту, етапи розвитку тощо)	низький рівень	0
	задовільний рівень	1
	достатній рівень	2
	високий рівень	3
Чітке розуміння операційного плану (витрати на персонал, податки, закупівля обладнання, тощо)	низький рівень	0
	задовільний рівень	1
	достатній рівень	2
	високий рівень	3
Чіткий аналіз фінансових складових плану	низький рівень	0
	задовільний рівень	1
	достатній рівень	2
	високий рівень	3
Всього		15

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Контрольна робота	Екзамен	Сума
Теми 1-9												
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 - Економіка / Е. І. Цибульська. К. : Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с.
2. Стратегії розвитку бізнесу: теорія і практика : навч. посібник / Зоя Галушка, Олена Лусте. - Чернівці : Чернівець. над. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 288 с.
3. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» / А.В. Череп, О.В. Гамова, І.А. Козачок .К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 268 с.
4. Волошина С.В. Бізнес-планування: конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 64 с.
5. Фінансовий менеджмент: практикум. Навч. посібник Вид. друге, доповн./ С.В. Нестерова. К. : Видавничий дім «КОНДОР», 2019. 280 с.
6. Веретенников, В. І. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 280 с.
7. Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 207 с.
8. Кучеренко В.Р., Карпов В.А. Бізнес-планування фірми: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 424 с.
9. Македон В.В. Бізнес-планування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 236с.
10. Цьохла С.Ю., Кожемякіна Т.В. Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів: навч. посіб. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2011. 400с.
11. Управління проектами = Project Management : навч. посібник / З.І. Галушка, О.А. Волощук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2018. - 120 с.

Додаткова література:

1. Фінанси підприємств. Підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.Й Вівчар, О.М.Чубка .К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
2. 550+ Free business plan examples. <https://www.bplans.com/sample-business-plans/>
3. How to Write a Winning Business Plan by Stanley R. Rich and David E. Gumpert. <https://hbr.org/1985/05/how-to-write-a-winning-business-plan>
4. How to Write a Business Plan in 9 Steps (2023). <https://www.shopify.com/blog/business-plan>
5. 4 Steps to Creating a Financial Plan for Your Small Business. <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/financial-management/small-business-financial-plan.shtml>
6. Financial Plan. <https://www.growthink.com/products/business-plan-template/financial-plan>
7. Про затвердження Порядку проведення оцінювання заяв, критеріїв оцінювання та необхідної кількості балів (оцінки) для прийняття Державним центром зайнятості рішень про надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, форми бізнес-плану, форми договору про надання мікрогранту, а також кінцевих строків подання заяв та граничної суми мікрогрантів. Наказ міністерства економіки України від 06.07.2022 № 1969 (зі змінами) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-22#Text>
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 720-IX від 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
4. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua
7. Департамент туризму та курортів. URL: me.gov.ua

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах подовження дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі **Zoom** проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі **Moodle** та **Zoom** можуть проводитись практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

Складання підсумкового семестрового контролю відбувається в **дистанційній формі** з використанням платформи **Moodle** та **Zoom**.